

Hjejlen

Årgang 31 • Nr. 2
August 2013

Dansk Ornitologisk Forening

Nordvestjylland

Hjejlen årgang 31 • nr.2 • august 2013

MEDLEMSBLAD FOR DANSK ORNITOLOGISK FORENING, NORDVESTJYLLAND

Ansvarshavende redaktør: Thorkil Brandt • Tindbæk Byvej 30, 8830 Tjele
8750 8040 • thorkilbrandt@gmail.com

Layout, grafik: Henning Christensen • kudos@post.cybercity.dk

Tryk: A. Søe-Knudsen • lyn@langsom.dk

Forside: Jan Durinck

Bagside: Lars Mogensen

Oplag: 540 eks. ISSN 0903-9694

BESTYRELSE FOR DOF-NORDVESTJYLLAND:

Karsten Hansen (KAHA)
Formand

Nørrehedevej 12, Tange, 8850 Bjerringbro
40478924 • kihak38@gmail.com

Henriette Tøttrup Hansen (HTH)
Næstformand

Savværksvej 14, 7870 Roslev
9759 7848 • henriemad@hotmail.com

Susanne Primdahl (SPR)
Kasserer

Bangsvej 15, 7850 Stoholm
9754 2261 • sus_primdahl@hotmail.com

Ole Lilleør (OLI)
Sekretær

Balders vej 19, 8800 Viborg
8662 8032 • lilleor@gmail.com

Søren Michelsen Krag (SMK)

Hesselbjergvej 29, 7900 Nykøbing M.
9775 1656 • jsmk@thisted.dk

Erling Andersen (EA)

Skyumvej 126, Skyum 7752 Snedsted
9793 6427 • ealugaarden@dlgtele.dk

Lars Mogensen (LM)

Østervangsvej 71, 8830 Tjele
8665 3614 • mogensenlars@yahoo.dk

Anni Oppelstrup (AO)

Bådsgårdvej 61, Hald - 7740 Højslev
9753 8900 • a.e.oppel@vip.cybercity.dk

Jan S. Kristensen (JSK)

Gyvelvænget 161, 7730 Hanstholm
8175 9040 • oz1iil@tdcadsl.dk

KONTAKTPERSONER:

Revisor: Karsten M. Andersen •

Repræsentantskabsmedlemmer: JSK, HTH •

Kontaktperson i DOFs hovedbestyrelse: Kirsten Marie Haugstrup •

Ekskursioner: SMK m.fl. •

Lokalrapport (Nordjyllands Fugle): Frits Rost, Thorkil Brandt

Fugleregistrering: OLI, LM •

Friluftsrådet: JSK •

Fugleværnsfonden: Eyvind Lyngsie Jakobsen •

Se desuden kontaktpersoner i kommunale grønne råd, sidst i bladet

INDHOLD

Artikler:	side	Turreferater:	side
Iris	3	Dollerup Bakker	12
Skagen Fuglefestival	5	Ringmærkning i Sønderhå Plantage	12
Gåsegribben ved Kåstrup	7	Sdr. Resen Naturpark	15
Nye Klydeøer ved Bådsgård Vig	10	Fuglenes Dag ved Eskjær	16
		Hjermind Skov og Kællinghøl	18
Information:		Finderup Øvelsesterræn	19
Kommende ture og møder	23-26	Rosborg Sø	20

Iris

Af: *Thorkil Brandt*

I sommeren 2007 så Jørgen Nørgaard en Iris-sommerfugl i den flotte naturskov på nordsiden af Ø Bakker. Det var en observation, der i høj grad vakte interesse hos egnens sommerfugleinteresserede fuglefolk.

Iris var tidligere en sjælden sommerfugl i Danmark, helt overvejende kendt fra Østdanmark. Den har dog bredt sig i Jylland i de seneste årtier, i første omgang i Sydøstjylland, men der er efterhånden også mange meldinger fra nordlige og vestlige egne. Der foreligger endda flere fund nord for Limfjorden.

Men selv der, hvor arten findes, er det ikke så lige til at få den at se. Den har nemlig en ganske kort flyvetid på kun 3-4 uger. De fleste år falder flyveperioden i juli-august. I varme og gode somre er der dog set Iris allerede fra sidst i juni. For det første er flyvetiden altså kort. For det andet holder arten for en stor del til i trækroneerne. Meget gerne i piletræer og gamle egetræer med saftende sår. Seljepil er det foretrukne værtstræ for dens larver. På solrige dage søger den dog gerne ned på jorden for at

drikke og fouragere. Og nu skulle man måske tro, at en så eksklusiv sommerfugl som Iris også havde eksklusive fødepræferencer. Men sådan forholder det sig ikke – faktisk er denne prægtige sommerfugl først og fremmest tiltrukket af ildelugtende ting, f.eks. ekskrementer af ræv, pindsvin og køer. Som lokkemiddel har sommerfuglefolk derfor undertiden brugt gammel, ulækker og stinkende ost. Siden den første melding om Iris ved Ø, har jeg og andre hver sommer gået nogle ture i området på den rigtige årstid i håb om at få sommerfuglen at se. Og endelig i 2010 havde jeg heldet med mig. Pludselig sad der én med sammenklappede vinger i et lavt og forkrøblet piletræ lige foran mig. Lidt senere tog den en vældig flyvetur tværs over en kreaturafræsset mark og forsvandt et sted i skoven bag marken. Undervejs kunne jeg følge den i kikkerten og solen skinnede nu og da lige igennem de lange, hvide vingefelter ...

I denne sommer traf Lars Mogensen så nogle forberedelser, der skulle forbedre vore chancer for at se den eftertragtede sommerfugl. På en sommerfugleside havde han fundet alle tiders opskrift. Opskriften på banansplat! Ingredienserne er få, men

Foto: Thorkil Brandt

Når Iris søger til jorden for at drikke og fouragere sidder den mest med sammenklappede vinger. Maden suges op med den gule snabel.

Sommerfuglene var helt opslugt af at fouragere, sad og sugede den skønne væske i sig med deres lange, gule snabel. De glemte at

effektfulde: en stor portion godt overmodne bananer, der blandes op med vand, gær, sirup og gerne portvin. Denne blanding skal så henstå under låg i et par uger. Så bremser man gæringsprocessen med sirup. Og nu er blandingen så absolut klar til brug. Stanken er ubeskrivelig. I opskriften anbefales det, at man pakker det fremelskede fluidum godt ind i plastik, hvis det skal fragtes i bil, da man ellers let vil kunne få utilsigtet, daglig 'glæde' af lugten i flere år fremover. Og man skal have en solid dunk vand til rådighed, når man smører substansen på de udvalgte grene og træstammer, så man kan skylle sig forsvarligt, når – og ikke hvis – man får noget af herligheden på fingrene.

Den 20. juli kom der så en melding. Nu havde Lars og hans drenge netop serveret for Iris-sommerfuglene; og ganske kort efter var der gevinst det ene af stederne. Så kunne jeg være der! I de følgende timer var der Iris på halvdelen af de udvalgte steder.

være sky og kunne betragtes og fotograferes på ganske tæt hold.

Ved studie af vore billeder kunne det efterfølgende konstateres, at vi havde set mindst 4 forskellige Iris. Det viste sig nemlig, at vi havde sammenlignelige billeder af 4 højre-vinge-undersider, der udviste små, men markante forskelle – altså 4 forskellige dyr. Det viste sig også, at højre og venstre vinge på den samme sommerfugl heller ikke havde ens tegninger. Og netop derfor er det nødvendigt at have billeder af samme vingeside for at kunne se, hvor mange forskellige sommerfugle, der har været i spil.

De følgende uger indbragte flere billeder af højre-vinge-undersider. Og det kunne derved konstateres, at vi i denne varme og solrige sommer var stødt på mindst 6 forskellige individer i skovene ved Ø. Og det giver forhåbninger om flotte oplevelser med Iris-sommerfugle i de kommende somre!

Studiekredstur til Skagen Fuglefestival, maj 2013

AF: *Helle-Marie Aver*

I år drog medlemmer af lokalafdelingens studiekreds for femte gang af sted til Skagen for at opleve forårstrækket for. Og vi synes, vi vil gøre lidt reklame og håber derved at kunne inspirere andre til at tage turen.

Vi plejer at holde til på Poul Egs Camping, hvor man kan indkvartere sig i udmærkede campingvogne til en rimelig pris. Campingpladsen ligger nord for Skagen by, og herfra kommer man hurtigt ud til morgenobservationsstederne Nordstrand og Grenen samt til Ellekrattet, hvor der foregår ringmærkning. For at se trækket om eftermiddagen er det en god idé at køre til Flagbakken, som ligger syd for byen. Det er en køretur på 10-15 minutter.

Fra slutningen af april og hele maj møder man masser af andre fugleentusiaster. Der udveksles erfaringer med folk fra andre dele af landet, og det er gevaldig hyggeligt.

Vælger man at køre derop i den weekend, hvor fuglefestivalen bliver afholdt, er der den fordel, at der er arrangeret en række aktiviteter, som er værd at benytte sig af. F.eks. vil eksperterne være på plads på

observationsstederne, og de er flinke til at fortælle om og spotte fuglene, så vi andre får en endnu større chance for at nyde trækket.

I år var der mulighed for at komme til to rovfugle-foredrag med Klaus Malling Olsen - virkelig noget der kan anbefales.

Og så en kortere version af vores dagbogsoptegnelser fra turen:

Vi var fire, der drog nordpå torsdag den 9. maj. Da vejrudsigten varslede regn i Skagen, besluttede vi i venten på bedre vejr at lægge vejen forbi Ulvedybet ved Gjør og engsøen ved Isbakkevej i Gjør. Begge steder myldrede af liv. Især tinksmede, temmincksryler, mudderklire og skestørke så vi meget fint. Holder man ind på vigepladserne på dæmningen, kan man være heldig, at vadefuglene går på mudderfladerne ganske tæt på.

Ifølge DMI ville de kommende dage byde på ustabil vejr. Men heldigvis ville vinden være i øst og sydøst, hvilket gav gode prognoser

Foto: Anni Oppelstrup

Foto: Anni Oppelstrup

begeistrede, og mange fik fantastiske billeder.

En sort glente lagde vejen forbi, og dens kendetegn kunne fint iagttages.

Vi valgte at tage til Malling Olsens anden foredragsaften. Han havde også været på Nordstrand og set kærhøgene, og meget pædagogisk gennemgik han om aftenen derfor blå kærhøg, steppehøg,

for trækket ved Skagen og os godt mod.

Omkring klokken 16.30 parkerede vi ved Flagbakken. Vejret var klaret op, og vores første noterede rovfugl blev en smuk lærkefalk. Den kom flyvende nedenfor bakken og sad senere længe i et udgået fyrretræ, hvortil vi havde flot udsyn.

De næste to dage var vækkeuret stillet til kl. 5. Og morgen/formiddagsobservationerne bød på store oplevelser.

Fra første morgen kan blandt meget andet nævnes 2 hunfarvede steppehøge og en steppehøg-han. Sidstnævnte fik et sus til at gå igennem de over 80 forsamlede fuglekiggere. Dernæst kredsede en lille skrigeørn rundt lige over os, og viste sine kendetegn tydeligt. Senere blev der meldt en hunfarvet hedehøg på vej mod os, den kom elegant flyvende over yderste klitrække og drejede først af helt tæt på. På anden-dagen gjorde en fiskeørn, som valgte at fange fisk i strandkanten lige ud for os, størst indtryk. Folk var

hedehøg grundigt. Og tillige kendetegnene på lille skrigeørn. Det var super, da mange af os jo kunne relatere til, hvad vi netop havde set tidligere på dagen.

Dette var som sagt kun en kort version af oplevelserne, og jeg vil slutte af med at opfordre til at sætte et par dage af til at besøge Skagen i maj næste år.

Foto: Anni Oppelstrup

Gåsegrib ved Kåstrup

Af: Gorm Wæhrens

Det var en sen fredag på arbejdet M.C. Holms skole i Nykøbing Mors. Vi havde haft uge 24, hvor hele skolen havde været på vandring sammen med kunstnere på Mors og i Salling – rigtig spændende. Vi fandt blandt andet en død brevdue nakket af en Duehøg syd for Glyngøre. Ejeren var glad for at få beskeden, da den ikke var vendt hjem ved middagstid lørdag efter at være sendt af sted fra et sted syd for Hamborg. Blæsten havde fået den ud af kurs og Duehøgen smag på den – dog kun hovedet var spist. Utroligt at de kan flyve 90-100 km/t i et stræk.

Nå - uge 24 skulle afsluttes med et glas og en snak og et farvel og et på-gensyn-kram. Tidsrammen var 1700, og jeg ilede straks hjem i min Renault Trafik, sydpå fra Nykøbing. Min søn Thyge skulle hentes ved flyveren i Karup senere på fredagen, så jeg skulle lige nå at runde adressen i Skive først. I med øresneglen og bluetooth – fantastisk opfindelse - og så ud af A26 sydpå. Min bror Ebbe kom i røret syd for Vium. Øjnene er selvfølgelig på landevejen, men lige før Kåstrup gik det galt. En kæmpe fugl gled over A26 foran mig. Et par vanvittig små krager forfulgte den og de var virkelig små! Samtalte med min bror og sagde det er Havørn, nej den er alt for stor – det er sgu en

Grib! To farvet, dvs. både lys og mørk – lys fortil på vingen, mørk bagtil. Må være Gåsegrib!

Jeg kunne ikke spærre fredagstrafikken her på A26, lige hvor den snævrer ind til rundkørslen ved Kåstrup. Jeg fik set at Gribben satte sig i en lille granlund, stadig med kragerne i hælene. Set bagfra var den som et stort flyvende tæppe, svingfjerene gav sig godt i den stride modvind fra sydvest den var oppe i mod. Gled op i træerne. Jeg gled gennem rundkørslen og første afkørsel til højre, hen mod lodsepladsen ved Kåstrup, lige ind til højre ved betonknuserpladsen – der er granlunden.

Mit kamera har jeg altid med på arbejde og var lige ved hånden, kikkerten også i lommen ved døren – er altid i Renault-en. Kragerne talte deres tydelige sprog med op og nedture som urolige jojoer over granlunden. Gribben sad uden for mit synsfelt. Samtalen med min bror blev afsluttet, for nu skulle der koncentrerres.

Og så kom den – lige op over trætoppene, ned mod mig i varevognen og videre op over Kåstrupvej over lodsepladsen, hvor den

Det første billede af kæmpefuglen med den korte hale.

Foto: Gorm Wæhrens.

desværre forsvandt. Inden da, havde jeg knipset hvad jeg kunne med mit Canon IXUS 950 IS. Det var en Gåsegrib (*Gyps fulvus*), så nu det nøgne lyse hoved og hals. En lille hale i forhold til et så stort vingefang. Og så med de to farver på vingerne – lys fortil – mørk bagtil. Jeg så Gåsegribben i Skagen i 1985 og har set Lammegrib i Alperne – så ingen tvivl i mit sind.

Hjem skulle jeg – Thyge skulle jo hentes. Gjorde hvad jeg ikke må i bilen – forsøgte at google David Boertmann – ikke hjemme. Nå hjem til Skive. Kirsten, min kone, spurgte da jeg kom temmelig sidelæns gennem køkkenet om jeg skulle på toilettet – nej jeg havde set en Gåsegrib!

DOF-basen blev anvendt til at distribuere det glade budskab. Kåstrup ligger også i Thy, så den rigtige destination skulle vælges. Mailede mine tre billeder til David, der lagde dem ud på Netfugl. Dejligt at få noget ud, så andre kan se med, og David kommenterede at det var Gåsegrib. Dejligt. Thyge skulle jo hentes i Karup, så meget skulle nås. Så kom kontrameldingen om, at flyet var forsinket.

Tilbage til Kåstrup, nu i Renault Clio med handsfri telefon. Nødvendigt, for der blev ringet fra Viborg, der lige ville høre om den der Grib. Fra København - der lige ville sikre sig at det ikke var en Havørn eller noget andet jeg havde. Og sådan fortsatte det. Men jeg fandt ikke nogen Gåsegrib. Kiggede lodsepladsen igennem, også ved hjemmeslagteren lige bag lodsepladsen, en retning som den kunne have fulgt.

Jeg har det altid sådan, at jeg holder mig på offentlig vej, også selv om det er en privat grusvej. Ingen grund til at betræde privat ejendom. Også selv om det er en hjemmeslagter med mulige ting liggende. Ingen Gåsegrib at se. Men det blæste jo også temmelig godt fra sydvest, og det var hen på dagen.

Thyge blev hentet i Karup, grillen tændt og svigermor kom også. Hyggelig fredag med dejlig mad og ro – et par opringninger. Gribben var genfundet. Os af sted inden desserten og sandelig, om der ikke nu var flere biler i spil, aktive fuglefolk som Gerner, der havde fundet den bag hjemmeslagteren. Der havde ligget noget svineri frit fremme. Whow – sådan.

Væk igen. Hjemmeslagteren kom dog hjem og vi foreslog, at når der nu i morgen kom 50 biler kunne der tages 50 kr. i parkeringsafgift og der kunne være grillstegt gris kl. 1100 lørdag formiddag – og så skulle indholdet af grisen selvfølgelig lokke Gåsegribben til. Moro og interesse fra lodsejerne.

Væk var den igen. Der blev kigget på en parallel grusvej lidt vestligere, og her var den – gået til overnatning i et højt træ i læbæltet. Vi så den – også svigermor igennem Gerners kamera – dejligt med et sådant, så der er livebilleder i stort format.

Lørdag formiddag skulle jeg prøve igen, nu på BMW K100 – to hjul er nu dejligt når man er i naturen – ude at scout. Og om ikke der nu holdt 41 biler og masser af trebenede teleskoper i retning af den endnu overnattende Gåsegrib. Og alle vender simultant som en stæreflok i flugt

da Gåsegribben bakser sig op over hegnet og stiger til vejrs. Lyden fra de motordrevne kameraer er ikke at tage fejl af. Men til vejrs gik den ikke – blot lidt videre mod vest, hvor den satte sig. Radio Midt-Vest ringede mig op og ville vide meget – og fik hvad jeg vidste plus hvad solide fuglefolk kunne supplere med.

Herligt at møde gamle kendinge – på en fuglefront jeg ikke længere er daglig hot på – ser de fugle jeg falder over, har mine punkttællinger, men har ikke kørt efter hits i flere år. Børnebørn, hus, hjem og firma kræver også opmærksomhed, så bogholderiet i fugleverdenen overlades til andre.

Ejeren af gården, hvis vej vi stod på var også meget interesseret i sceneriet og kunne fortælle at sønnen i torsdags havde set en meget stor fugl, og at datteren på løbeturen fredag også havde set den.

Gåsegribben var nu aktiv, og gik ned flere steder på markerne bag hegnet. Jeg fik ideen om at køre til Alfreds gård, der ligger på Hindborgvej, i flugtlinie tæt på hvor vi stod. Kørte derhen og bankede på til Alfreds forbløffelse over den motorcykelklædte kending. Da jeg fortalte, at han havde besøg af en rigtig grib – ikke Danske Banks gebyrgrib – ja så var han da målløs og interesseret. Fortalte at der nok ville komme lidt flere end mig, og det var helt i orden – vi var velkomne.

Bag svinehuset stod jeg med god udsigt over de marker Gåsegribben var gået ned i. Og der var den. Ringede til Gerner på den anden vej, og inden så længe var flere ankommet. Også Alfred og hans kone og

datter, for nu kunne jeg telefonere og fortælle at Gåsegribben var i luften, over hans have og ejendom. Utrolig flot og stor og efter kredsen gik den ned i toppen på en gran hos en nabo. Igen blev der knipset på kameraerne og bilerne blev flyttet. Nu var det Hindborgvej, der blev basen for fugle-cruiserne og fantastiske billeder blev igen taget, da den fløj over vejen.

Fløj igen tilbage, omkring ved Hindborg og gik vest. Men hvorhen!

Der blev kigget, men godt middag var det ovre.

De følgende dage kørte jeg rundt for at ”se efter” – men uden held. Nu blot det samme landskab med ganske få biler og slet ingen fuglefolk i ekstase.

Mails indløb fra 2-3 fuglefolk med tak for, at de fik mulighed for at se Gåsegribben. Tak for dem. Luner at der sættes pris på meddelsomhed.

Siden er jeg blevet medlem af club300 og bruger nu Bird Alarm på iPhonen. Er også selv kørt efter en melding fra Agger Tange – dog uden held med at finde Prærieløberen blot en time efter alarmen. Men uden chancer ingen gevinst. Der var så meget andet dejligt som 20 Skestørke og masser af vadefugle.

At det så var mig der var heldig at have sent fri fredag, og have blikket med mig de sekunder det tog da Gåsegribben krydsede min vej – det var dejligt.

Så kig op – risiko for krydsende grib – det gør jeg stadig når jeg husker tilbage på synet ved Kåstrup.

Nye klydeøer ved Bådsgård Vig!

Af: Anni Oppelstrup

De sidste 13 år har jeg været så heldig at bo ved Bådsgård Vig i Skive Kommune, så derfor har jeg gennem årene fulgt fuglelivet ved vigen temmelig intenst. Vigen omsluttet af Lundø, Bådsgård, Skovsgård og Sprækkeodde ved Stårup. Da området ved Bådsgård ligger i gåafstand fra, hvor jeg bor, så er det mest her, jeg har fulgt fuglene. Desuden er der her en lagune, som ligger i læ af diger og er omgivet af rørskov, og derfor tiltrækker mange fugleisær i hård vind.

I området er der gerne mange småfugle, mange sangere om sommeren, enkelte rovfugle, gæs og ænder, men det er vadefuglene, som fangede min store interesse, da jeg flyttede hertil.

Bådsgård Vig er nemlig meget lavvandet, og i lange perioder af året er der store vader, som tiltrækker vadefugle – somme tider endda i store mængder.

Hvert eneste år sidst i marts eller først i april ankommer klyderne for at yngle i lagunen, som i daglig tale hedder Fru Sørensens Dam. Efter sigende har de gjort det altid, og det er en stor fornøjelse at følge dem, når de slår sig ned på de 3 små øer, som er i lagunen.

Desværre har der de seneste par år været så meget vand i lagunen, at de meget små klydeøer har været våde og klyderne har opgivet at yngle. Det har vi lokale fuglefolk været noget bekymrede over!

MEN - punkttæller og uglemand Arne Skov fra Lundø havde fået en god ide, som han en dag luftede for mig! Ideen var så god, at vi besluttede at kontakte Skive kommune. Ideen blev positivt modtaget af biolog Knud Rasmussen, og kort tid efter mødtes vi alle 3 ved lagunen og snakkede om mulighederne for at hjælpe klyderne.

På forhånd var jeg nok skeptisk overfor, hvorvidt vi ville kunne få en tilladelse af Naturstyrelsen til at ændre i området, som jo er et §3 område indenfor kyst-beskyttelseslinjen.

Men Knud Rasmussen var positiv!

Han var selvfølgelig klar over, at klyden indgår i udpegnings-grundlaget for det nærliggende Natura 2000-område ved Lovns Bredning, og at der skal ske en indsats for at forbedre yngle- og rastemuligheder for klyden i området.

Så vi fik en rigtig god dialog om forslag og ideer til udformning af nye, højere og større klydeøer.

Herefter skrev Knud Rasmussen en flot ansøgning til Naturstyrelsen, som nu har givet tilladelse til projektet! De gamle kanaler i rørskoven uddybes, så 3 øer formes. Rørskoven på øerne slås ned og materialet fra opgravningerne lægges på øerne, så disse bliver sikret mod fremtidens oversvømmelser.

Tilladelsen er givet, fordi klyderne som tidligere omtalt er en beskyttet ynglefugleart, men også fordi Naturstyrelsen har tjekket DOF basen og set alle observationerne af ynglende klyder!

Så det KAN VIRKELIG gøre nytte med de indtastninger i DOF basen!

Arbejdet vil kommunen sørge for, og det vil gå i gang til august år!

Så nu håber og beder vi til, at klyderne vender tilbage næste år, trods de seneste års uheldige omstændigheder, og I skal nok høre om det, dersom der er ynglesucces i 2014!

Klydeøer

Foto: Anni Oppelstrup

*Uha, der skal ikke megen
vind til, før reden er i
fare.*

Turreferater

**Dollerup Bakker og Hald Sø
den 26. april 2013***Af: Villy Lauritsen*

Turen var tilrettelagt af Jette Lynge Jensen, som dog blev forhindret i at deltage. Men tak til Jette for en tur, der førte os gennem et enormt smukt og varieret landskab - Dollerup Bakker er ikke landskendt for ingenting.

14 deltagere indledte turen med en smuk udsigt over Hald Sø, mens vi hørte årets første gøg. Herefter gik det ned ad de stejle skrænter til søen, hvor bl.a. en mudderklire viste sig frem. På den videre tur langs søbredden og gennem bøgeskoven hørtes forskellige mejser, bogfinke, grønirisk m.m. Så fortsatte vi gennem dalen op mod Dollerup by. På denne del af turen hørtes bl.a. skovpiber, som dog ikke ville optræde med sin sangflugt - ellers var der rødhals, rødstjert, gravand, grønspætte, jernspurv, løvsanger, gransanger for nu at nævne nogle.

Ved mølledammen i Dollerup holdt vi kaffepause. Vi havde kort forinden hørt sortspætten og en opmærksom deltager fik faktisk øje på den i en trætop langt borte. Efter pausen fortsatte vi til Hald Sø og hen over en masse flotte kildevæld, inden vi sluttede af med en konditionstest op ad skrænten til toppen af Dollerup Bakker. Tak til deltagerne for en hyggelig tur og for mit eget vedkommende var det ikke sidste gang, jeg går denne tur - den må jo være endnu smukkere, når bøgen og egen er sprunget ud i løbet af maj måned. Desuden er det en meget varieret natur med mulighed for mange fuglearter - undertegnede havde i hvert fald efter turen noteret over 40 forskellige arter denne dag.

**Ringmærkning i Sønderhå
Plantage, den 11. maj 2013****En billed- og
oplevelsesreportage***Af: Lars Mogensen, tekst & fotos*

For os herinde i det midtjyske er det lidt langt at køre helt til Nordjylland for at møde tidligt op til et DOF-arrangement. Hvilket kl. 07 må være, især når mine to drenge på 10 og 13 år skulle op kl. 04:30 for at vi kunne være fremme i tide. Men de ville så gerne være med, så forudsætningen for at stå tidligt op var til stede.

Da vi ankom, sad Susanne Primdahl allerede med de første fugle i hånden, klar til ringmærkning. På **billede 1** er det en skovpiber. Hun sad ved et lille havebord med alt sit ringmærknings-udstyr; f.eks. tænger til selve ringmærkningen. De bruges, når ringen skal sættes på plads på fuglens ben. Andet udstyr er en fjedervægt, som benyttes, når fuglene skal vejes. Små mørke stofposer hang ved bordenden. Her ligger de fugle i kø, som skal ringmærkes. Ringmærker-bogen lå fremme, den er en vigtig del af det udstyr, en ringmærker benytter sig af.

Man kunne med det samme fornemme, at der er nok at se til som ringmærker og at det kræver en solid koncentration. Det drejer sig jo om at håndtere fuglene korrekt og ikke at skade dem. Samtidig skal man være opmærksom på at nedskrive data i en lille logbog.

Turreferater

Så der var nok at se til for Susanne, da vi ankom med vores nysgerrighed og mange spørgsmål.

Vi blev hos Susanne et stykke tid og så hvorledes hun flot håndterede de små fugle. Her skal man udvise stor tålmodighed og ro. Og ikke alle småfugle er lige rolige. De små grønsiskener (**billede 2**) virker dog næsten som om de har prøvet det før, de er rolige og medgørlige.

Undervejs gik vi også nogle runder ved nettene sammen med Willy Mardal. Og net var der en del af i området – og fugle tilmed. Det er altid spændende at gå disse runder, man ved aldrig, hvad der venter én af fangster i nettene og det er i høj grad denne forventning, jeg syntes er fascinerende ved ringmærkningen. Men naturligvis er også resultaterne, som ringmærkningen fører med sig, interessante. Hele tiden dukker der nye oplysninger op om fuglenes trækbevægelser og færden.

Turreferater

Kernebideren er ikke som grønsiskenen stille og rolig, når den skal håndteres til ringmærkning, **billede 3**. Den er en

kradsbørstig fætter at have i hånden. Det fik Susanne da også at mærke, mens vi så på. Den bed hende til blods! Og her nytter det ikke at pibe. Uha, men det gik godt. Og samtidig er kernebideren jo en utrolig flot fugl at se på tæt hold.

Det var vildt spændende for mine drenge og jeg, at være med denne dag. De fulgte med rundt på netrunderne (**billede 4**), hvor vi så fuglene blive håndteret og taget nænsomt ud af nettene, lagt i poserne, klar til ringmærkning.

Drengene og jeg takker for en virkelig god dag sammen med jer ringmærkere.

Turreferater

Gråmejsetur til Sdr. Resen Naturpark, den 15. maj 2013

Af: Anni Oppelstrup

Sdr. Resen Naturpark består af de gamle brunkulslejer i Sdr. Resen og den fredede Karup ådal nedenfor Fårbæk Flaskecentral. De 2 områder er forbundet af Venskabsbroen, som den blev døbt ved indvielsen i 1998. Brunkulsområdet vidner om den hektiske periode fra 1946-1960, hvor der blev gravet brunkul. I det område, der nu er Sdr. Resen Naturpark lod man efterfølgende området stå og plantede det til med træer. Det fremstår nu som et fantastisk område med skov, sandbanker og vandhuller med mange planter, dyr og fugle.

og jeg tror vi hørte den og gærdesmutteren overalt hvor vi kom frem på stierne i naturparken. Så disse 2 fuglestemmer fik vi repeteret rigtig mange gange! Heldigvis bød skoven på mange flere oplevelser: Gransanger, rødhals, munk, sangdrossel, solsort, skovspurv, grønirisk, bogfinke, musvit, sortmejsse, sumpmejsse og fuglekonge underholdt flittigt, så der var mange stemmer at holde styr på.

Det smukke syn, som bredte sig for vore øjne, da vi nåede engen ved Karup Å, blev forstærket af en engpiber, som opførte den smukkeste sangflugt for øjnene af os - flere gange endda. Denne lille fugl er sammen med skovpiber, som vi senere stødte på, meget fine faldskærmsflyvere. Men også

Broer og stenter forceres af turdeltagerne.

Foto: Anni Oppelstrup

gærdesanger, torsanger, gulspurv, landsvaler, bysvaler, ynglende knopsvaner, gråænder og rørsanger hørte til billedet i ådalen. Rørsangeren skrattende, monotome og langsomme sang hørte vi særdeles tydeligt lige inden vi gik ud på engen. Efter at have forceret forskellige små broer og stenter nåede vi

Denne morgen i maj var der mødt 14 deltagere til en fuglestemmetur i de 2 områder. Allerede ved ankomst blev vi budt velkommen af rødstjerten, som holder til ved parkeringspladsen på Bavnevej, men senere e vi også rødstjert ved flaskecentralen. Løvsangeren var den næste, som bød sig ind,

frem til den nye pavillon, som er bygget i 2012 ved Fårbæk P-pladsen. Det er en stor overdækket pavillon med bålplads, borde, bænke og toilet. Man kan ved henvendelse til borgerforeningen låne nøgle til et tilhørende køkken, samt pressendringer til afskærmning for vinden.

>>>>>

 Turreferater

Her indtog vi vore madpakker under tag, og således styrket var der straks en opmærksom deltager, som spottede en bynkefugl, som tålmodigt viste sig flot i det efterhånden fine vejr. Ved fiskerstien så vi spændende vandplanter, som turleder desværre ikke kunne huske navnene på. Men de kommer her: Krebseklo og kærmysse. Disse 2 arter er ikke helt almindelige og bestemt et besøg værd senere på sommeren!

Ved landevejsbroen på Bavnevej ledte vi efter bjergvipstjerten, men den har desværre nu ikke vist sig på vore ture siden 2011. I stedet fandt en opmærksom deltager en mudderklire, som gik i kanten af åen og søgte føde, og denne charmerende lille vippende vadefugl fik selvfølgelig alles opmærksomhed.

Sidste del af turen foregik i åbent landskab på stier nord for Bavnevej. Her havde vi fornøjelsen af at studere flere bynkefugle, en rørspurv han samt 4 underholdende stillits på ret nært hold. Sanglærke og bomlærke sang fyldte luften mens en musvåge svævede over området lidt i baggrunden. Næsten hjemme igen sås tyrkerduer og ringduer, og selvfølgelig havde vi undervejs også stødt på krager, råger og husskader.

På P-pladsen ved bilerne ventede hvid vipstjert, og en jernspurv promenerede lidt senere på plænen – men desværre først da flertallet af deltagere var taget af sted. Alligevel var alle vist godt tilfredse med udbyttet på den ca. 6km lange travetur denne dag!

Fuglenes Dag ved Eskjær, den 26. maj 2013

Af: Ulla Simonsen, Junget

Fugletur fra kl. 6.30 til kl. 9 lyder godt, især hvis vejret er godt. Skulle vi stille vækkeuret en søndag morgen?

Aftenen før fugleturen den 26. maj havde meteorologerne sagt, at en fugledag er bedst med ringe vind, sol, let skyet, men ikke regn. Og minsandten havde Anni Oppelstrup arrangeret det vel, strålende sol og stille vind i de grønne skove ved Eskjær Gods. Og hvis man troede, at man skulle hjem og indhente den forsømte morgensøvn, så var vejret, selskabet og udbyttet for godt, så vi gik en ekstra tur omkring.

En flok på 29 personer mødtes på P-pladsen ved Eskjær Gods. Nogle var bekendte med fuglene hjemme i haven, andre velkendte i ornitologien og havde været med på andre fugleture. De kunne både høre og se fuglene, mens vi andre spidsede øre og prøvede at huske alle de gode huskeregler og lyde. Turen gik gennem blandet skov, langs småbække, op på bakketop med flot udsyn, til stranden, over eng og langs marker. Altså megen forskellig vegetation og dermed mulighed for at opleve forskellige fugle. Og det gjorde vi.

Hurtigt fik vi den karakteristiske munk i øret, så tornsangeren, gærdesmatten, bogfinken, gulspurven, skovduen, gransangeren og havesangeren. Men løvsangeren gjorde sig mere kostbar og først sidst på turen lod den sine faldende triller risle hen over os. Og var der ikke en sangdrossel?

Turreferater

Meget interesserede deltagere kigger og lytter.

Foto: Anna Madsen,
Thisted

Megen kiggen efter skov- og engpiber, der holdt sig på sikker afstand og kun nødtigt lod sig se og høre. Til gengæld kom vi nær rødstjerten, som vi nød, mens vi lod udsigten over Lovns Bredning fylde øjet. Træløberen tog et par ture op, men sang ikke, mens vi, til trods for flere vandløb kun hørte en blåmejse. Vi måtte nøjes med at snakke om de andre mejser. Stæren havde travlt, frem og tilbage, mens vi snakkede om vores oplevelse af, at vi havde færre stære hjemme i kasserne. Af større fugle så vi fiskehejren, musvågen og en ravn. Og en

vandfyldt plovfure tiltrak ca. 20 bysvaler, som blev meget beundret.

Vejret og humøret var i top, da vi nåede tilbage til P-pladsen. Her blev vi gjort opmærksom på en sjælden fugl på staldtagryggen: GRÅSPURVEN! Var vi nogle der grinede? Ja indtil vi blev indviet i problematikken.

Og sådan blev vi klogere og kan nu sidde hjemme i haven og vide, hvem der synger for os. Og få lyst til en anden fugletur!

Tak til den lokale DOF.

***Flere ture og turreferater kan findes på vores hjemmeside
www.dof-nordvestjylland.dk***

Turreferater

**Hjermind Skov og Kællinghøl,
den 19. juni 2013****AF: Karsten Hansen**

De 11 deltagere i dagens tur mødte op med udstyr til at modstå de ventede byger om formiddagen, regntøj, badesandaler og gummistøvler. Regnen var til tider heftig, men det viste sig, at fuglestemmerne kun tav, når bygeaktiviteten var størst, efter hver byge sang fuglene igen med fornyet styrke, som om de skulle indhente det forsømte. Vi gik først den afmærkede 4 km lange tur rundt i skoven, op og ned ad bakke gennem de forskellige skovtyper i det meget varierede terræn, som skoven ligger i. Koret af fuglestemmer blev domineret af bogfinker, gransangere, munke, sangdrosler og gærdesmutter, en enkelt kurrende huldue hørte vi alle også fint. Regnen holdt heldigvis op ved slutningen af skovturen, og vi kørte derefter ned til parkeringspladsen ved det historiske center og kanoplads, hvor vi indtog kaffe og klemmer ved Gudenåen med udsigt til den nyopførte bro over åen.

Herefter gik vi den afmærkede Kællinghøltur følgende Gudenåen hen til og rundt om det gamle voldsted og tilbage af skov-/markvejen. Her måtte vi afvige fra den afmærkede rute, da det lange, våde græs på stien langs jernbanen virkede lidt for afskrækkende. Denne del af turen, der var på ca. 3 km, var kendetegnet ved mere åbent landskab med spredt beplantning, og lydkulissen blev nu domineret af løvsangere, tornsangere, havesangere og gulspurve. Vi spottede en fritsiddende gøg, og mindst et par tårnfalke gav opvisning i luften. Det åbne græsareal ved voldstedet, som var turens vendepunkt, blev nok også turens højdepunkt, idet en rødrygget tornskadehan fløj hjemmевant rundt mellem buskene, samtidig med at 2 misteldrosler med højt hævet hoved løb rundt på græsset, inden de åbenbart syntes, det blev for meget, og fløj over i skoven.

Tilbage på parkeringspladsen tog vi afsked efter en tur med masser fuglesang og fine fugle, der præsenterede sig, som de altid bør gøre. Turens artsliste blev: Fiskehejre,

gråand, tårnfalk, hættemåge, huldue, ringdue, gøg, mursejler, stor flagspætte, landsvale, bysvale, gærdesmutte, rødthals, solsort, sangdrossel, misteldrossel, tornsanger, havesanger, munk, gransanger, løvsanger, fuglekonge, sortmejse, spætmejse, træløber, rødrygget tornskade, husskade, råge, gråkrage, bogfinke, dompap, gulspurv.

11 friske fuglefolk trodsede den våde vejrudsigt og fik en god tur.

Foto: Karsten Hansen

Turreferater

**Finderup Øvelsesterræn,
den 1. juli 2013****Af: Anni Oppelstrup**

På grund af militærøvelse var turen blevet flyttet et par dage frem, og dette beklagede turleder i sin velkomst til de 10 personer, som havde benyttet sig af denne enestående lejlighed til at besøge Øvelsesterrænet ved Finderup.

Ved Den Gule Gård spottedes en kernebidder, men ellers gik starten af turen til Movsø, hvor vi koncentrerede os meget om de mange fuglestemmer, som mødte os langs søbredden. Også skovpiber, som hurtigt blandede sig i fuglekoret, fik vi snakket om og sammenlignet med løvsanger. Nogle af deltagerne bemærkede nemlig, at begge fugles sange havde faldende toneskala. Så her var det fint vi kunne høre stemmerne

samtidigt, så vi kunne øve os i at adskille dem.

Vi var nærmest ikke mere end lige nået op på heden, før vi uventet tidligt så den første rødryggede tornskade. Men det kunne Keld fra Thy nemt forklare: Jeg "DRAGER" tornskader, sagde han med et smil! Men det skulle vise sig at være sandt. Ikke mindre end 8 forskellige rødryggede tornskader mødte vi på vores vej gennem området, bl.a. en flot han samt flere hunner, hvoraf den ene medbragte madpakke til unger.

Derimod havde vi ikke så meget held med bynkefuglene, som vi søgte efter, mens vi holdt vores kaffepause. Måske det var pga. den helikopter, som vedvarende fløj ganske lavt henover hovederne på os, men til sidst lykkedes det at spotte et flot par siddende i de lupiner, som prægede dette område. Men jeg må da ikke glemme at fortælle, at Finn fra Rødkærsbro forinden pludselig råbte op:

En ekstra kaffepause blev det til, mens hedelærken sang for fuld hals.

Foto: Anni Oppelstrup

Turreferater

TRANER! Og minsandten – fra Mønsted Ådal lød en kort trompeteren. Fantastisk dejligt!

Men skal jeg nævne et virkeligt højdepunkt på turen, så kommer jeg ikke uden om den hedelærke, som lige før Langeskov Dal gav opvisning med sin helt fantastiske sang! Der måtte absolut en ekstra kaffepause til, for vi kunne da ikke bare forlade denne hedelærke, som så energisk gjorde alt for at glæde os! På vej videre til hedelærkens yngleområde opdagede en kvik deltager spor i sandet efter kronhjorte, og lidt senere fik militæret stor ros for deres fuglevenlige naturpleje, idet vi så 2 ny-anlagte bekkasingrave!

Inden vi lidt forsinkede nåede tilbage til Den Gule Gård, havde vi desuden set bl.a. rørhøg, musvåge, misteldrossel, gøg, mursejlere og masser af tornirisk.

Alligevel kunne Keld lokke os til Banansøen, hvor han tidligere i morges havde set gråstrubet lappedykker med 3 unger. Efter lidt søgen fandt vi dem, og derefter hørte vi dagens første kærsanger.

Fugleturen kunne dog ikke afsluttes, før vi lige havde kigget i ådalen ved jernbroen, og her havde vi den glæde at høre gulbug. Desuden kunne vi nyde synet af en knopsvanefamilie med 7 unger. Det spændende var, at 2 af ungerne var helt hvide, og at det kan forekomme, var ganske nyt for de fleste af os.

Ved turens afslutning, kl. 13.45, blev hedelærken valgt til Dagens Fugl, hvorefter vi alle kørte hjem, mættet af indtryk efter en dejlig tur i et særdeles smukt og spændende terræn!

Finderup Øvelsesterræn og Rosborg Sø, den 3. juli 2013

Af: Anni Oppelstrup

Denne dag var den oprindeligt fastsatte dag for Gråmejseturen til Øvelsesterrænet, og heldigvis var der nogle, som ikke havde set ændringen af datoen og derfor gerne ville med på tur.

Heldigvis, skriver jeg, for denne tur var i et ganske anderledes terræn end turen i om mandagen, og også her var der store og forunderlige oplevelser.

Vi fulgte de brede kørespor sydpå langs Mønsted Ådal, hvor vi ret hurtigt spottede en rå med 2 lam. Ikke langt inde i terrænet mødtes vi af et hav af fugle på bakkerne, især i buskene og de mange lupiner, som præger dette område. Det vrimlede faktisk med bynkefugle, omkring 15-20 forskellige blev vi enige om, og derudover var der mange sangere og skovpibere, som er karakterfugle i området.

Ved Margrethevolden gik vi fra sporet og fulgte volden til Rosmose, hvor løvsangerne sang fra de nærliggende træer. På vejen dertil havde vi dompap samt 5 ravne lavt flyvende over os.

Men dagens højdepunkt indtraf, da vi nåede ådalen igen, og dermed også skrænten, hvor vi havde det helt store overblik over området. I ådalen gik 2 traner i sydlig retning og fouragerede langs åen! Pludselig så vi først den ene og så den anden trane brede vingerne ud og gå lidt ned i knæ for så at sætte af og hoppe over åen! Det kan nok være vi blev imponerede. Hurtigt blev det besluttet, at det var lige her, vi skulle holde

Turreferater

kaffepause, og det viste sig at være en rigtig beslutning.

Mens vi beundrede tranerne, hørte vi en mystisk lyd, som senere viste sig at stamme fra dobbeltbekkasiner. I luften over tranerne og de 7 tilskuere gav 3 bekkasiner en flot flyveopvisning, og nede i ådalen sad en bekkasin i toppen af en ca. 3 meter høj busk. Her sad den og skræppede, mens den forsøgte at holde balancen på den tynde kvist, som vinden vuggede fra side til side. For mange af os kom det som en spændende overraskelse, at bekkasiner kan finde på at sidde så højt og skræppe på den måde.

Efter kaffepausen var vi på kort visit i grå fluesnapper territoriet, men da de ikke viste sig, så vendte vi om og startede turen hjemad på køresporet tæt på ådalen.

Her ledte vi lidt efter rødrygget tornskade,

men deltagerne var så tilfredse med turens udbytte, at de ytrede, at de såmænd godt kunne bære over med IKKE at få tornskaden at se. Alligevel varede det ikke længe, før den første viste sig, og inden vi nåede bilerne, havde vi set 2 ynglepar, hvoraf det ene par havde vist os redens placering, tror vi nok.

Næsten hjemme ved bilerne begyndte det at dryppe lidt fra oven, men vi nåede alligevel at se lille lappedykker samt knopsvaneparret, som har 7 unger, hvoraf de 2 er hvide!

Og således beriget med mange gode oplevelser i tørvejr sluttede vores 4 timers tur i det ualmindeligt smukke terræn omkring Rosborg Sø. Nå, nej – vi fik lige en tornskade han mere, da vi kørte fra søen.

Arter og antal fugle kan ses på DOF-basen.

Kaffepause med traner i ådalen og bekkasiner foroven.

Foto: Anni Oppelstrup

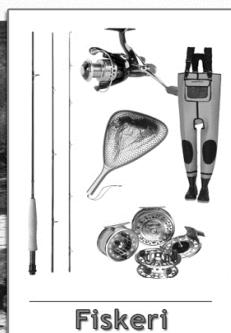

Klik dig direkte ind på din konto

I Netbank får du nemt og bekvemt overblik over dine konti. Du kan fx se din saldo, overføre penge mellem dine egne og andres konti og betale regninger – alt sammen fra 6 morgen til 2 nat. Indtast nogle få oplysninger fra indbetalingskortet, og din regning bliver betalt. Gå ind på vores hjemmeside, eller kom ind til os og hør mere.

Viborg Afdeling
Sct. Mathias Gade 68
89 26 26 26
nordea.dk

Nordea

Fiskeri

Outdoor

*Gode oplevelser
fortjener godt udstyr!*

PH Grej / PH-Outdoor.dk, Nørremøllevej 109, 8800 Viborg
Tlf. 86 62 21 13 - www.ph-outdoor.dk

Kommende ture og møder

Skestorke og møgænder i Vejlerne: d. 25/8 2013 kl. 07.00**Mødested:** Vejlernes besøgscenter på Bygholmdæmningen**Turleder:** Søren Michelsen Krag 4029 2983

Vejlertur, hvor vi nyder sensommerboomet af skestorke, sæere ænder i eclipsedragt, og hvad der ellers falder ned fra himlen. Husk madpakke og drikkeelse, da man aldrig ved, hvor dagen ender.

Vejlerne - Gråmejsetur: d. 19/9 2013 kl. 9.00**Mødested:** P-pladsen på Hovsørdæmningen**Turleder:** Erling Andersen 9793 6427 / 3023 6427

Vi kører rundt til de forskellige fugleskjul for at se, hvad de kan byde på. Der er masser af grågæs, ænder og vadefugle og næsten garanti for traner og skestorke. Af rovfugle er der store chancer for havørn, fiskeørn, vandrefalk, dværgfalk og rørhøg.

Turen slutter ca. kl. 14.

Konservatoren i Aalestrup

- Trofæmontering
- Udstopning af fugle og pattedyr
- Restaurering af præparater
- Udlejning og salg
- Garvning af skind

VAGN REITZ

-aut. zoologisk konservator fa. - adr.: Nørrehedevej 33,
9620 Aalestrup - Tlf.: 98641891 - mail: v.reiz@dlgmail.dk

Kommende ture og møder

**Den nyligt genoprettede Filsø:
d. 28/9 2013 kl. 9.00**

Mødested: P-pladsen øst for Henne Kirkeby, Strandvejen [465], 6854 Henne, Varde

Turleder: Kaj og Gitte Jensen 2328 1942 og Susanne Primdahl 2170 6203

Vi mødes på P-pladsen, som ligger nord for Fidde Sø. P-pladsen ligger højt, så vi har et godt udsyn til søen og det lave område omkring den. Herfra kan vi være heldige at spotte en havørn eller andre rovfugle i luften.

Derefter kører vi ned til Langodde på østsiden af Filsø, hvorfra vi går turen over dæmningen til den gamle avlsgård på vestsiden af søen. Der kan være rigtig mange forskellige fugle på søen på dette tidspunkt af året.

Tag kaffe og madpakke med i rygsækken, så vi kan spise frokost sammen, når vi kommer over til avlsgården.

Vi har lavet aftale med tidligere naturvejleder Bent Jakobsen, som vil fortælle os om det spændende projekt med genopretning af ca. en tredjedel af den oprindelige Filsø, som blev tørlagt i løbet af perioden fra midten af 1800-tallet til midten af 1900-tallet til fordel for landbrugsdrift.

Turen varer til ca. kl. 13.00, hvorefter vi kan anbefale at køre en tur i området, hvor man også kan være heldig at opleve flokke af krondyr. Turlederne vil være behjælpelige med ruteforslag.

Fugletur til Agerø: d. 6/10 2013 kl. 8.00

Mødested: P-pladsen ved Agerøvej 32

Turleder: Erling Andersen 9793 6427 / 3023 6427

Hovedmålet for turen er at nå ud til Holmene og Stenklipperne. Derude fjernt fra alt er der mulighed for at komme tæt på højarktiske vadefugle og eventuelle bjerglærker. Af og til ses vandrefalk.

Målet nås kun, hvis der er lavvande, oftest efter nogle dage med østlige vinde. Det er en anstrengende tur. Langskaftede gummistøvler er nødvendige, og tørre reservesokker anbefales. En lang vandrestav er god at have med.

Er det umuligt at nå derud, afkortes turen. I stedet besøges Fugleværnsfondens observationsskjul, Østagerøs strandenge og måske Sydagerø. Alle steder kan der være vadefugle og gæs. I så fald afslutning ca. kl. 12.

Ellers slutter turen ca. kl. 14.

Kommende ture og møder

Ringmærkning i Sønderhå Plantage ved Ove Sø**-Gråmejsetur: d. 10/10 2013 kl. 9.00.****Mødested:** Sønderhå Plantage Se kørselsvejledning nedenfor.**Turleder:** Erling Andersen 9793 6427 / 3023 6427

En af vore mest erfarne ringmærkere Willy Mardal, Sønderhå vil fortælle og vise os, hvordan fuglene bliver ringmærket.

Kørselsvejledning:

Umiddelbart øst for Sønderhå drejes fra Legindvej mod syd ad Gadegårdsvej, efter ca. 700m drejes til højre ad Sønderhå Hedevej og forsættes, indtil vejen slutter.

Turen slutter ca. kl. 12.

Fugletur for begyndere langs Nørreåen i Viborg:**d. 10/11 2013 kl. 9.30****Mødested:** Søndermølle, Vinkelvej 40, Viborg**Turleder:** Stinne Aastrup 2330 2777

En fugletur, der især henvender sig til begyndere, men alle er selvfølgelig velkomne!

Når vi mødes, ser vi først på fuglene omkring Søndermølle, hvor den sjove Vandstær forhåbentlig er på sin plads. Er vi heldige dukker Isfuglen, Halemejsen og Bjergvipstjerten også op. Herefter går vi tur i Ødalen til Bruunhåb, mens vi taler om mejser, træløber og alle de andre fugle, vi møder på vores vej, og hvordan vi kan øve os på at lære dem og deres kendetegn at kende.

Vi giver os god tid, og er der interesse, fortæller turlederen gerne om kikkerter, fuglebøger, Dansk Ornitologisk Forening (DOF), lokalafdelingen, og hvordan man i det hele taget kommer godt i gang med at se på fugle. Vi holder kaffepause i Bruunshåb, hvor vi også ser på de forskellige ænder, Lille Lappedykker mv. i dammen bag papfabrikken.

Tag gerne kikkert, kaffe og fuglebog med. Har du ikke en kikkert, er det muligt at låne undervejs. Har du to, så tag gerne begge med, så andre kan låne.

Vi husker turene for dig med vores e-mail service!

Vi tilbyder vores medlemmer at sende en påmindelse pr. e-mail, når tidspunktet for et arrangement nærmer sig. Det eneste, du skal gøre, er at skrive til Susanne Primdahl på sus_primdahl@hotmail.com og bede om at komme med i ordningen.

Kommende ture og møder

Nors Sø**-Gråmejsetur: d. 20/11 2013 kl. 9.00****Mødested:** P-pladsen/bålpladsen ved sydvestenden af søen ved Vilsbøl Klitplantage**Turleder:** Karsten Hansen 4047 8924

Vilsbøl Klitplantage og søen er en del af Nationalpark Thy. Vi går hen til fugletårnet, hvorfra ulven blev set på en lignende fugletur i efteråret 2012, og ser, hvad sø og skov denne dag kan byde på af ænder, lappedykkere, rovfugle, småfugle o.a.

Turen slutter ca. kl. 12

Julehyggemøde for lokalforeningens medlemmer:**Fredag, den 29/11 2013 kl. 19.00****Mødested:** Søndermølle, Vinkelvej 40, Viborg**Mødeledere:** Gitte og Kaj Jensen, tlf. 2328 1942

Vi holder det traditionelle julehyggemøde, hvor vi håber at se mange af vores medlemmer.

Foreningen byder på en bid brød og kaffe; drikkevarer kan købes til rimelige priser.

Håsum Enge - Gl. Fugletårn**-Gråmejsetur: d. 12/12 2013 kl. 13.00****Mødested:** Shell stationen ved rundkørslen før Håsum, Skive (hvor hovedvej 591 møder hovedvej 189)**Turleder:** Anni Oppelstrup 2893 1072

At stå i skumringen i et fugletårn og skue ud over rørskov og enge, mens flere blå kærhøge flyver rundt over rørskoven, før de går til nattero - det er en helt fantastisk oplevelse.

Det syn håber vi at kunne vise jer denne dag! Men vi starter forinden med en lille rundtur omkring engene og ser, hvad de gemmer netop den dag!

Vandtæt fodtøj anbefales!

Turen slutter ca. kl. 16.30.

N.B**Fugletur til Ungarn 4-11 maj 2014.**

En fugletur til Ungarn med Lars Mogensén som turleder, er nu åben for tilmeldinger.

Turen foregår i DOF-Travel regi.

Se link; <http://www.doftravel.dk/?q=rejser/ungarn-1-uge-4-11-maj-2014>

DOF-Nordvestjyllands kontaktpersoner

i kommunale grønne råd og i forbindelse med natur- og miløsager:

Thisted Kommune:	Medlem af Det grønne Råd + kontaktperson: Jan S. Kristensen, Gyvelvænget 161, 7730 Hanstholm 8175 9040 e-mail: oz1iil@tdcadsl.dk
Morsø Kommune:	Medlem af Det grønne Råd + kontaktperson: Jens Jørgen Pedersen, Violvej 3, 7900 Nykøbing M 9772 0420 e-mail: vilspeder@webspeed.dk
Skive Kommune:	Medlem af Det grønne Råd + kontaktperson: Verner Hansen, Vestervang 23, 7800 Skive 2421 9979 e-mail: vangsgaard.hansen@gmail.com
Viborg Kommune:	Medlem af Det grønne Råd + kontaktperson: Karsten Hansen, Nørrehedevej 12, Tange, 8850 Bjerringbro 40478924 e-mail: kika38@gmail.com

DOF- Nordvestjyllands arrangementsudvalg

Søren Michelsen Krag	Hesselbjergvej 29, 7900 Nykøbing M. 9775 1656 / 4029 2983 e-mail: jsmk@thisted.dk
Gitte & Kaj Jensen	Bjarkesvej 23, 7800 Skive 2328 1942 e-mail: kajjensen@fiberpost.dk
Lars Mogensen	Østervangsvej 71, 8830 Tjele 8665 3614 / 3195 1805 e-mail: mogensenlars@yahoo.dk
Jens Albrechtsen	Humlevej 31, 7800 Skive 20 94 91 21 e-mail: albrechtsen@net.telenor.dk
Martin Høj Hansen	Sølystvej 10, Ørum 8830 Tjele 61 33 36 55 e-mail: martin.hoj.hansen@gmail.com

Stof til HJEJLEN:

- Tekster sendes til redaktøren (adresser i kolofonen på side 2).
- Tekster modtages helst i elektronisk format.
- Illustrationer og billeder sendes til redaktøren, og disse modtages i digitalt format eller på papir.

Deadline:

Bladet udsendes normalt 3 gange om året. Deadline for næste nummer er
15. november 2013.

ISSN 0903-9694

Returneres ved varig adresseændring

Afsender: HJEJLEN v/Thorkil Brandt

Tindbæk Byvej 30

8830 Tjele

Foto: Lars Mogensen

Iris-hannen har et kraftigt indslag af skinnende blå på oversiden. Den blå farve ses dog kun i visse vinkler. Sommerfuglen på billedet sad og vippede med vingerne og farvespillet skiftede hele tiden.